

OʻZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI

AXBOROTLASHTIRISH TOʻGʻ-RISIDA

1-modda. Ushbu Qonunning maqsadi

Ushbu Qonunning maqsadi axborotlashtirish, axborot resurslari va axborot tizimlaridan foydalanish sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat.

2-modda. Axborotlashtirish toʻgʻrisidagi qonun hujjatlari

Axborotlashtirish toʻgʻrisidagi qonun hujjatlari ushbu Qonun va boshqa qonun hujjatlaridan iboratdir.

Agar Oʻzbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida Oʻzbekiston Respublikasining axborotlashtirish toʻgʻrisidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan boʻlsa, xalqaro shartnoma qoidalari qoʻllaniladi.

3-modda. Asosiy tushunchalar

Ushbu Qonunda quyidagi asosiy tushunchalar qoʻllaniladi:

axborotlashtirish — yuridik va jismoniy shaxslarning axborotga boʻlgan ehtiyojlarini qondirish uchun axborot resurslari, axborot texnologiyalari hamda axborot tizimlaridan foydalangan holda sharoit yaratishning tashkiliy ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-texnikaviy jarayoni;

Oldingi tahrirga qarang.

axborot resursi — axborot tizimi tarkibidagi elektron shakldagi axborot, maʼlumotlar banki, maʼlumotlar bazasi, shu jumladan axborot tizimlarida ochiq shaklda joylashtiriladigan yoxud eʼlon qilinadigan audio-, video-, grafik va matnli axborot;

(3-moddaning uchinchi xatboshisi Oʻzbekiston Respublikasining 2021-yil 30-martdagi OʻRQ-679-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari maʼlumotlari milliy bazasi, 30.03.2021-y., 03/21/679/0256-son)

axborot resurslarining yoki axborot tizimlarining mulkdori — axborot resurslariga yoki axborot tizimlariga egalik qiluvchi, ulardan foydalanuvchi va ularni tasarruf etuvchi yuridik yoki jismoniy shaxs;

axborot resurslarining yoki axborot tizimlarining egasi — qonun bilan yoki axborot resurslarining, axborot tizimlarining mulkdori tomonidan belgilangan huquqlar doirasida axborot resurslariga yoxud axborot tizimlariga egalik qiluvchi, ulardan foydalanuvchi va ularni tasarruf etuvchi yuridik yoki jismoniy shaxs;

axborot texnologiyasi — axborotni toʻplash, saqlash, izlash, unga ishlov berish va uni tarqatish uchun foydalaniladigan jami uslublar, qurilmalar, usullar va jarayonlar;

axborot tizimi — axborotni toʻplash, saqlash, izlash, unga ishlov berish hamda undan foydalanish imkonini beradigan, tashkiliy jihatdan tartibga solingan jami axborot resurslari, axborot texnologiyalari va aloqa vositalari.

Oldingi tahrirga qarang.

blogger — Internet jahon axborot tarmogʻidagi oʻz veb-saytiga va (yoki) veb-sayt sahifasiga hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan, ijtimoiy-siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy va boshqa xususiyatga ega axborotni joylashtiruvchi, shu jumladan axborotdan foydalanuvchilar tomonidan ushbu axborotni muhkama qilish uchun joylashtiruvchi jismoniy shaxs.

(3-modda Oʻzbekiston Respublikasining 2014-yil 4-sentabrdagi OʻRQ-373-sonli Qonuniga asosan xatboshi bilan toʻldirilgan — OʻR QHT, 2014-y., 36-son, 452-modda)

4-modda. Axborotlashtirish sohasidagi davlat siyosati

Axborotlashtirish sohasidagi davlat siyosati axborot resurslari, axborot texnologiyalari va axborot tizimlarini rivojlantirish hamda takomillashtirishning zamonaviy jahon tamoyillarini hisobga olgan holda milliy axborot tizimini yaratishga qaratilgan.

Axborotlashtirish sohasidagi davlat siyosatining asosiy yoʻnalishlari quyidagilardan iborat:

har kimning axborotni erkin olish va tarqatishga doir konstitutsiyaviy huquqlarini amalga oshirish, axborot resurslaridan erkin foydalanilishini taʼminlash;

davlat organlarining axborot tizimlari, tarmoq va hududiy axborot tizimlari, shuningdek yuridik hamda jismoniy shaxslarning axborot tizimlari asosida Oʻzbekiston Respublikasining yagona axborot makonini yaratish;

xalqaro axborot tarmoqlari va Internet jahon axborot tarmogʻidan erkin foydalanish uchun sharoit yaratish;

davlat axborot resurslarini shakllantirish, axborot tizimlarini yaratish hamda rivojlantirish, ularning bir-biriga mosligini va oʻzaro aloqada ishlashini taʼminlash;

axborot texnologiyalarining zamonaviy vositalari ishlab chiqarilishini tashkil etish;

axborot resurslari, xizmatlari va axborot texnologiyalari bozorini shakllantirishga koʻmaklashish;

dasturiy mahsulotlar ishlab chiqarish rivojlanirilishini ragʻbatlantirish;

tadbirkorlikni qoʻllab-quvvatlash va ragʻbatlantirish, investitsiyalarni jalb etish uchun qulay sharoit yaratish;

kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirish, ilmiy tadqiqotlarni ragʻbatlantirish.

5-modda. Axborotlashtirish sohasini davlat tomonidan tartibga solish

Axborotlashtirish sohasini davlat tomonidan tartibga solishni Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi va u maxsus vakolat bergan organ amalga oshiradi.

6-modda. Maxsus vakolatlari organ

Maxsus vakolatlari organ:

davlat axborot resurslarini shakllantirish ishlarini tashkil etadi va muvofiqlashtiradi;

axborotlashtirish va axborot texnologiyalarini rivojlantirish davlat dasturlarini ishlab chiqadi;

davlat organlarining axborot tizimlari, tarmoq va hududiy axborot tizimlari yaratilishiga koʻmaklashadi;

axborotlashtirish sohasidagi standartlar, normalar va qoidalarni ishlab chiqadi;

axborot tizimlari va axborot texnologiyalarining texnika vositalari hamda xizmatlarini sertifikatlashtirish ishlarini tashkil etadi;

yuridik va jismoniy shaxslarning oʻz axborot resurslari hamda axborot tizimlari muhofaza etilishini taʼminlash borasidagi faoliyatini muvofiqlashtiradi;

axborot resurslari, xizmatlari va axborot texnologiyalari bozorini rivojlantirishga koʻmaklashadi;

axborotlashtirish sohasida marketing tadqiqotlari va monitoringni tashkil etadi;

axborot resurslaridan foydalanuvchilarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish choralarini amalga oshiradi;

Oʻzbekiston Respublikasining mudofaa qobiliyati va xavfsizligi manfaatlarini koʻzlab axborot xavfsizligini hamda axborot tizimlaridan ustuvor foydalanilishini taʼminlaydi;

qonun hujjatlariga muvofiq boshqa vakolatlarni amalga oshiradi.

LexUZ sharhi

Batafsil maʼlumot uchun qarang: Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 1-maydagi 318-son qarori bilan tasdiqlangan “Oʻzbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi toʻgʻrisida nizom”.

7-modda. Axborot resurslari va axborot tizimlarining huquqiy rejimi

Axborot resurslari va axborot tizimlarining huquqiy rejimi quyidagilarni belgilovchi normalar bilan aniqlanadi:

axborotni hujjatlashtirish, axborot resurslarini shakllantirish va axborot tizimlarini yaratish tartibini;

axborot resurslariga va axborot tizimlariga boʻlgan mulk huquqini;

axborot resurslarining ulardan erkin foydalanish darajasi boʻyicha toifasini;

axborot resurslari va axborot tizimlarini muhofaza qilish tartibini;

axborot tizimlarining tarmoqlararo ulanishi tartibini.

8-modda. Axborotni hujjatlashtirish

Axborotni hujjatlashtirish axborotni axborot resurslariga kiritishning majburiy shartidir. Axborotni hujjatlashtirish tartibi maxsus vakolatlari organ tomonidan belgilanadi.

Axborot resurslarida saqlanadigan va ishlov beriladigan, elektron raqamli imzo bilan tasdiqlangan axborot elektron hujjat boʻlib, qogʻoz hujjat bilan bir xil yuridik kuchga ega.

Elektron hujjatni va elektron raqamli imzoni shakllantirish hamda ulardan foydalanish bilan bogʻliq munosabatlarni qonun bilan tartibga solinadi.

LexUZ sharhi

Batafsil maʼlumot uchun Oʻzbekiston Respublikasining “Elektron hujjat aylanishi toʻgʻrisida”gi Qonuniga va Oʻzbekiston Respublikasining “Elektron raqamli imzo toʻgʻrisida”gi Qonuniga qarang.

9-modda. Axborot resurslari va axborot tizimlariga boʻlgan mulk huquqi

Oʻzbekiston Respublikasida axborot resurslari va axborot tizimlari ommaviy hamda xususiy mulk boʻlishi mumkin.

Axborot resurslari va axborot tizimlariga boʻlgan mulk huquqining vujudga kelishiga quyidagilar asos boʻladi:

axborot resurslari hamda axborot tizimlarining davlat budjeti mablagʻlari, yuridik va jismoniy shaxslarning oʻz mablagʻlari yoki qonun hujjatlari bilan taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan yaratilishi;

axborot resurslari va axborot tizimlariga boʻlgan mulk huquqining oʻzga shaxsga oʻtishi shartlarini oʻz ichiga olgan oldi-sotdi shartnomasi yoki boshqa bitim;

meros olish.

Qonunda axborot resurslari va axborot tizimlariga boʻlgan mulk huquqi vujudga kelishining boshqa asoslari ham nazarda tutilishi mumkin.

10-modda. Davlat axborot resurslari

Davlat axborot resurslari quyidagilardan shakllantiriladi:

davlat organlarining axborot resurslaridan;

yuridik va jismoniy shaxslarning davlat budjeti mablagʻlari hisobidan yaratilgan axborot resurslaridan;

yuridik va jismoniy shaxslarning davlat sirlari hamda maxfiy axborotni oʻz ichiga olgan axborot resurslaridan;

yuridik va jismoniy shaxslarning belgilangan tartibda taqdim etiladigan hujjatlashtirilgan axborotidan.

Yuridik va jismoniy shaxslar hujjatlashtirilgan axborotni davlat axborot resurslarini shakllantirish uchun tegishli davlat organlariga belgilangan tartibda taqdim etishi shart.

Yuridik va jismoniy shaxslarning hujjatlashtirilgan axborotni majburiy taqdim etishi tartibi, davlat axborot resurslarini shakllantirish hamda ulardan foydalanish uchun masʼul davlat organlarining roʻyxati Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

Davlat sirlari va maxfiy axborot jumlasiga kiritilgan axborotni taqdim etish tartibi qonun hujjatlari bilan belgilanadi.

LexUZ sharhi

Oʻzbekiston Respublikasi “Davlat sirlarini saqlash toʻgʻrisida”gi Qonuning 6-moddasiga koʻra axborotlarni maxfiylashtirish, ular bilan tanishish uchun ijoza berish tartibini hamda shu bilan bogʻliq cheklavlarni, shuningdek davlat sirlaridan foydalanish tartibini oʻzida mujassam etuvchi davlat sirlarini saqlash tizimini Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilaydi.

11-modda. Axborot resurslaridan erkin foydalanish toifalari

Axborot resurslari ulardan erkin foydalanish toifalari boʻyicha hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan axborot resurslariga va erkin foydalanilishi cheklab qoʻyilgan axborot resurslariga boʻlinadi.

Cheklanmagan doiradagi foydalanuvchilar uchun moʻljallangan axborot resurslari hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan axborot resurslaridir.

Davlat sirlari toʻgʻrisidagi axborotni va maxfiy axborotni yoki erkin foydalanilishi axborot resurslarining mulkdorlari tomonidan cheklab qoʻyilgan axborotni oʻz ichiga olgan axborot resurslari erkin foydalanilishi cheklab qoʻyilgan axborot resurslariga kiradi.

Axborot resurslarining mulkdorlari va egalari hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan axborot resurslaridan yuridik hamda jismoniy shaxslarning teng huquq asosida erkin tarzda foydalanishini taʼminlashi kerak.

Axborot resurslarini erkin foydalanish toifalariga kiritish qonun hujjatlarida belgilangan tartibda axborot resurslarining mulkdori tomonidan aniqlanadi.

12-modda. Axborot resurslaridan foydalanish

Axborot resurslaridan foydalanuvchilar axborot resurslaridan erkin foydalanishda teng huquqlarga ega, erkin foydalanilishi cheklab qoʻyilgan axborot resurslari bundan mustasno.

Axborot resurslaridan foydalanilganlik uchun belgilangan tartibda haq olinishi mumkin.

Axborot bilan taʼminlashga doir axborot va xizmatlar roʻyxatlarini, axborot resurslaridan erkin foydalanish tartibi hamda shartlari haqidagi maʼlumotlarni axborot resurslarining mulkdorlari va egalari foydalanuvchilarga bepul taqdim etadi.

Yuridik va jismoniy shaxslar qonuniy asoslarda axborot resurslaridan oʻzlari olgan axborotdan axborot manbaini albatta havola etgan holda hosila axborot yaratish uchun foydalanishlari mumkin.

Axborot resurslaridan axborot olish tartibini axborot resurslarining mulkdori yoki egasi qonun hujjatlarida belgilangan talablarga rioya etgan holda aniqlaydi.

Oldingi tahrirga qarang.

12¹-modda. Hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan axborotni Internet jahon axborot tarmogʻida tarqatish

Veb-saytning va (yoki) veb-sayt sahifasining yoxud boshqa axborot resursining egasi, shu jumladan blogger hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan axborot joylashtiriladigan Internet jahon axborot tarmogʻidagi oʻz veb-saytidan va (yoki) veb-sayt sahifasidan yoxud boshqa axborot resursidan:

Oʻzbekiston Respublikasining mavjud konstitutsiyaviy tuzumini, hududiy yaxlitligini zoʻrikl bilan oʻzgartirishga daʼvat etish;

ommaviy tartibsizliklarga, fuqarolarga nisbatan zoʻravonlik qilishga, shuningdek belgilangan tartibni buzgan holda oʻtkaziladigan yigʻilishlar, mitinglarda, koʻcha yurishlarida va namoyishlarda ishtirok etishga daʼvat qilish, shuningdek mazkur noqonuniy harakatlarni muvofiqlashtirish;

jamoat tartibiga yoki xavfsizligiga tahdid soluvchi yoʻlgʻon axborot tarqatish;

urush, zoʻravonlik va terrorizmni, shuningdek diniy ekstremizm, separatizm va fundamentalizm gʻoyalariini targʻib qilish;

davlat sirlarini yoki qonun bilan qoʻriqlanadigan boshqa sirni tashkil etuvchi maʼlumotlarni oshkor etish;

milliy, irqiy, etnik yoki diniy adovat qoʻzgʻatuvchi, shuningdek fuqarolarning shaʼni va qadr-qimmatiga yoki ishchanlik obroʻsiga putur yetkazuvchi, ularning shaxsiy hayotiga aralashishga yoʻl qoʻyuvchi axborotni tarqatish;

jamiyatga, davlatga, davlat ramzlariga hurmatsizlikni namoyon etuvchi, shu jumladan beodoblik bilan ifodalangan axborotni tarqatish;

griyohvandlik vositalarini, psixotrop moddalarni va prekursorlarni targʻib qilish;

pornografiyani, zoʻravonlikni va shafqatsizlikni targʻib qilish, shuningdek oʻz joniga qasd qilishga daʼvat etish;

fuqarolarni, shu jumladan voyaga yetmagan shaxslarni ularning hayotiga va (yoki) sogʻligʻiga yoxud oʻzga shaxslarning hayotiga va (yoki) sogʻligʻiga tahdid soluvchi gʻayrihuquqiy harakatlarni sodir etishga undashga yoki boshqa tarzda jalb qilishga qaratilgan axborotni tarqatish;

qonunga muvofiq jinoyi va boshqa javobgarlikka sabab boʻladigan oʻzga harakatlarni sodir etish maqsadlarida foydalanilishiga yoʻl qoʻymasligi shart.

Veb-saytning va (yoki) veb-sayt sahifasining yoxud boshqa axborot resursining egasi, shu jumladan blogger:

hamma erkin foydalanilishi mumkin boʻlgan axborot joylashtiriladigan Internet jahon axborot tarmogʻidagi oʻz veb-saytiga va (yoki) veb-sayt sahifasiga yoxud boshqa axborot resursiga hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan axborot joylashtirilguniga qadar uning toʻgʻriligini tekshirishi, shuningdek joylashtirilgan axborotning notoʻgʻriligi aniqlangan taqdirda, uni darhol oʻchirib tashlashi;

hamma erkin foydalanishi mumkin boʻlgan axborot joylashtiriladigan Internet jahon axborot tarmogʻidagi oʻz veb-sayti va (yoki) veb-sayt sahifalari yoki yoxud boshqa axborot resursining, shu jumladan tezkor xabarlar almashish tizimlarining monitoringini ushbu moddaning **birinchi qismida** koʻrsatilgan axborot va materiallarni aniqlash maqsadida amalga oshirishi;

ushbu moddaning **birinchi qismida** koʻrsatilgan axborot aniqlangan taqdirda, darhol mazkur axborotni oʻchirib tashlash choralarini koʻrishi shart.

Ushbu moddaning **birinchi** va **ikkinchi qismlarida** belgilangan majburiyatlar veb-saytning va (yoki) veb-sayt sahifasining yoxud boshqa axborot resursining egasi, shu jumladan blogger tomonidan bajarilmagan taqdirda, mazkur veb-saytdan va (yoki) veb-sayt sahifasidan yoxud boshqa axborot resursidan foydalanish Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilagan tartibda maxsus vakolatlari organ tomonidan cheklanishi mumkin.

Ushbu moddaning **birinchi** va **ikkinchi qismlarida** belgilangan talablarni buzganlik qonunchilikka muvofiq javobgarlikka sabab boʻladi.

Ushbu moddaning **birinchi** va **ikkinchi qismlarida** nazarda tutilgan talablar veb-saytning va (yoki) veb-sayt sahifasining yoxud boshqa axborot resursining egasi, shu jumladan blogger tomonidan bajarilmaganligi natijasida huquqlari va qonuniy manfaatlari buzilgan shaxslar oʻz huquqlarini, shaʼni, qadr-qimmatini va ischanlik obroʻsini himoya qilish uchun, shu jumladan zararni oʻrinni qoplash, maʼnaviy ziyonni kompensatsiya qilish toʻgʻrisidagi daʼvolar bilan belgilangan tartibda sudga murojaat qilishga haqli.

(12²-modda Oʻzbekiston Respublikasining 2021-yil 30-martdagi OʻRQ-679-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari maʼlumotlari milliy bazasi, 30.03.2021-y., 03/21/679/0256-son)

13-modda. Jismoniy shaxslarning shaxsiga taalluqli maʼlumotlar toʻgʻrisidagi axborotni oʻz ichiga olgan axborot resurslari

Jismoniy shaxslarning shaxsiga taalluqli maʼlumotlar toʻgʻrisidagi axborotni oʻz ichiga olgan axborot resurslarini shakllantirish va ulardan foydalanish tartibi qonun hujjatlari bilan belgilanadi.

Jismoniy shaxslarning shaxsiga taalluqli maʼlumotlar toʻgʻrisidagi axborot maxfiy axborot toifasiga kiradi.

14-modda. Oʻzlari toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni ichiga olgan axborot resurslaridan yuridik va jismoniy shaxslarning erkin foydalanishi

Yuridik va jismoniy shaxslar oʻzlari toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni ichiga olgan axborot resurslaridan erkin foydalanish, mazkur maʼlumotlarning toʻliqligi hamda toʻgʻriligini taʼminlash maqsadida ularga aniqliklar kiritish huquqiga ega.

Oʻzlari toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni ichiga olgan axborot resurslaridan yuridik va jismoniy shaxslarning erkin foydalanishi qonun bilan cheklanishi mumkin.

LexUZ sharhi

Oʻzbekiston Respublikasi “Axborot erkinligi prinsiplari va kafolatlari toʻgʻrisida”gi Qonuning 4-moddasiga koʻra axborot olish faqat qonunga muvofiq hamda inson huquq va erkinliklari, konstitutsiyaviy tuzum asoslari, jamiyatning axloqiy qadriyatlari, mamlakatning maʼnaviy, madaniy va ilmiy salohiyatini muhofaza qilish, xavfsizligini taʼminlash maqsadida cheklanishi mumkin.

Yuridik va jismoniy shaxslarga oʻzlari toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni ichiga olgan axborot resurslaridan erkin foydalanishni axborot resurslarining mulkdori yoki egasi rad etganligi ustidan sudga shikoyat qilinishi mumkin.

15-modda. Milliy axborot tizimi

Milliy axborot tizimiga davlat organlarining axborot tizimlari, tarmoq va hududiy axborot tizimlari, shuningdek yuridik hamda jismoniy shaxslarning axborot tizimlari kiradi.

Milliy axborot tizimi davlat budjeti mablagʻlari, shuningdek yuridik va jismoniy shaxslarning oʻz mablagʻlari hamda qonun hujjatlarida taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan yaratiladi.

Milliy axborot tizimi uning tarkibiga kiruvchi axborot tizimlarining xalqaro axborot tizimlari bilan bir-biriga mosligini hisobga olgan holda yaratiladi.

Milliy axborot tizimidan foydalangan holda axborot almashish shartnoma asosida amalga oshiriladi, qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollar bundan mustasno.

16-modda. Axborot tizimlaridan bitimlar tuzishda foydalanish

Yuridik va jismoniy shaxslar oʻrtasida bitimlar tuzishda axborot tizimlaridan foydalanish qonun hujjatlari bilan tartibga solinadi.

LexUZ sharhi

Batafsil maʼlumot uchun Oʻzbekiston Respublikasining “Telekommunikatsiyalar toʻgʻrisida”gi Qonuning 17-moddasiga qarang.

17-modda. Axborot tizimlarining texnika vositalarini sertifikatlashtirish

Axborot tizimlarini tashkil qiluvchi texnika vositalari qonun hujjatlarida belgilangan tartibda sertifikatlashtirilishi kerak.

LexUZ sharhi

Batafsil maʼlumot uchun Oʻzbekiston Respublikasining “Mahsulotlar va xizmatlarni sertifikatlashtirish toʻgʻrisida”gi Qonuniga qarang.

Davlat organlari axborot tizimlarining,